



PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

JAAROVERZICHT DUURZAME GEITENZUIVEL KETEN (DGZK) 2024

Factsheet 2024



ALGEMEEN

De melkgeitensector is een jonge, ambitieuze sector die streeft naar een toekomstbestendige en verantwoorde manier van voedselproductie, met respect voor mens, dier en omgeving. Daarom werkt de sector proactief aan verduurzaming. Dat doet ze onder leiding van het Platform Melkgeitenhouderij. Dit is de ketenorganisatie voor producenten en verwerkers van geitenmelk. Het Platform Melkgeitenhouderij is een vereniging met twee leden: NGZO (belangenbehartiger voor inzamelaars en verwerkers van geitenzuivel) en LTO Nederland (belangenbehartiger voor melkgeitenhouders).

Het Platform Melkgeitenhouderij heeft, met het oog op verduurzaming van de geitenzuivelketen, de Duurzame GeitenZuivel Keten (DGZK) opgericht welke in 2018 van start is gegaan.

Binnen DGZK werken NGZO leden – zuivelondernemingen (inzamelaars) – en de aan hun leverende melkgeitenhouders samen aan de uitwerking van verschillende thema's. Deze thema's zijn dierenwelzijn en diergezondheid, energie en klimaat en sectortransparantie. Daarbij stimuleren zuivelondernemingen de bij hun aangesloten melkgeitenhouders om actief aan de slag te gaan met verschillende onderwerpen binnen deze thema's.

Het belangrijkste instrument is het DGZK-programma. In dit programma kunnen melkgeitenhouders punten scoren voor bovenwettelijke inspanningen die bijdragen aan een duurzamere sector. Vervolgens kunnen zuivelondernemingen (inzamelaars) bijvoorbeeld financiële stimulansen koppelen aan deelname en aan resultaten.

In dit jaarverslag over 2024 presenteren wij u de deelname en de scores van de Nederlandse melkgeitenhouders op de diverse onderdelen van de Duurzame GeitenZuivel Keten.

Vanaf 2024 hebben we een 100% deelname aan de DGZK-tool van de Nederlandse melkgeitenhouders die leveren aan zuivelondernemingen die lid zijn van NGZO.

DEELNAME BEDRIJVEN EN GEMIDDELDE SCORES DGZK

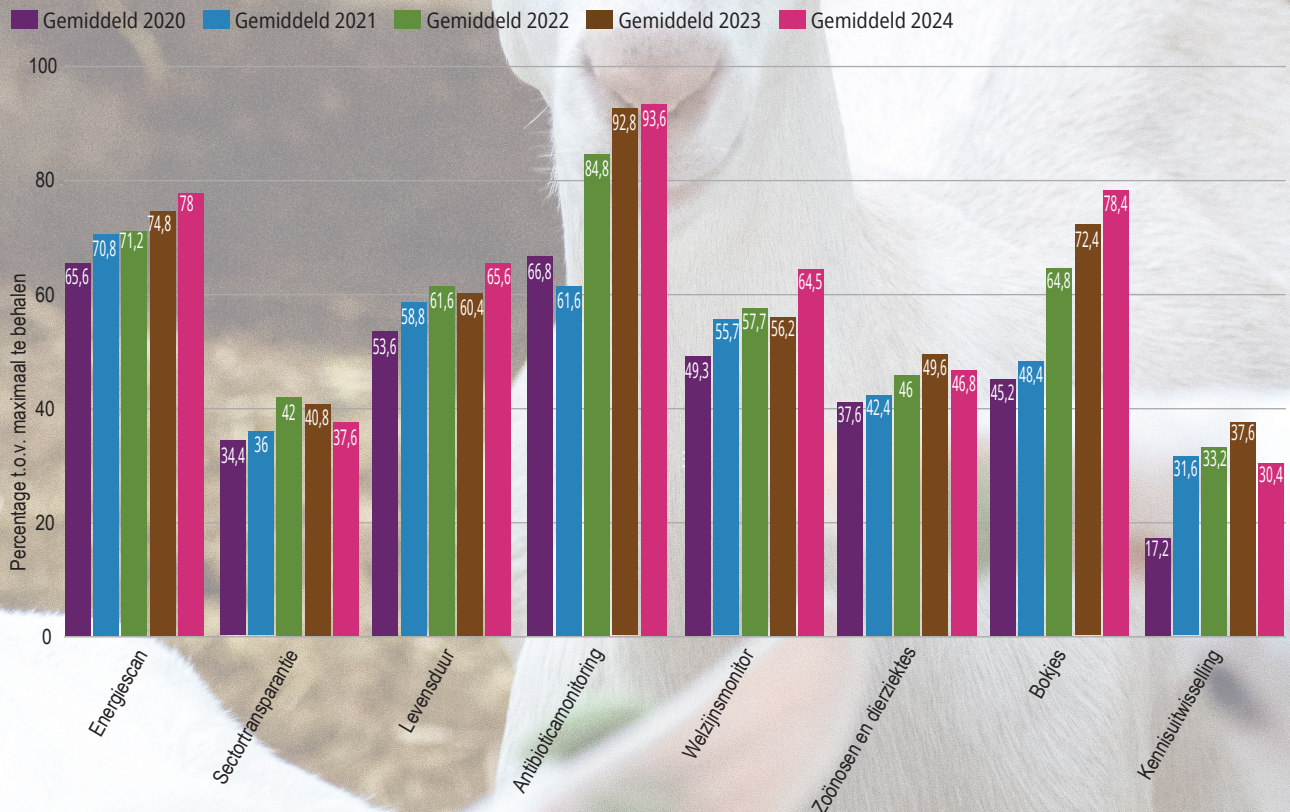
DEELNAME NEDERLANDSE MELKGEITENHOUDERS 100%

	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal deelnemende bedrijven	324	348	357	351*	349*
(% van totaal aantal melkgeitenbedrijven leverend aan NGZO-inzamelaars)	88%	92%	93%	100%	100%

* Alle Nederlandse melkgeitenhouders die melk leveren aan zuivelondernemingen die zijn aangesloten bij NGZO. Vanaf 2023 worden melkgeitenbedrijven in het buitenland niet meer meegenomen in deze presentatie.

► Het gemiddeld behaalde totaalaantal punten in 2024 was 146,3 (t.o.v. 140,8 in 2023)

TOENAME SCORES OP DE MEESTE ONDERDELEN

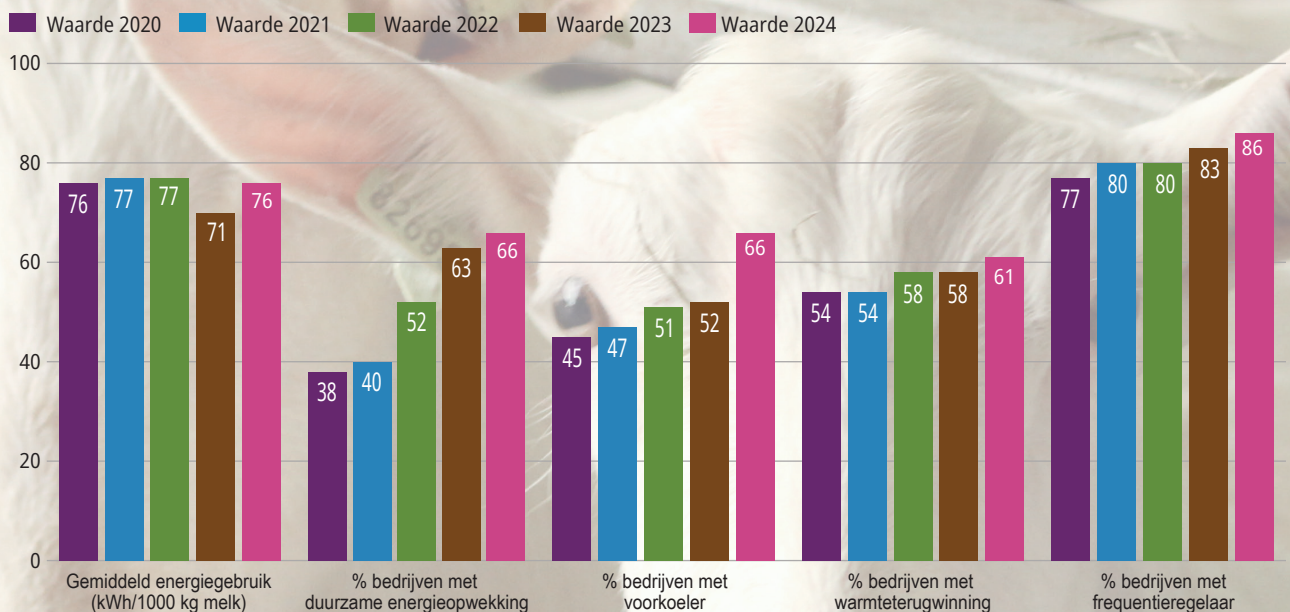


De bovenstaande grafiek geeft per onderdeel aan hoe het gemiddelde melkgeitenbedrijf procentueel scoort ten opzichte van het maximaal haalbare. 5 van de 8 onderdelen laten een lichte toename in DGZK-scores op melkgeitenbedrijven zien in 2024 ten opzichte van 2023.

ENERGIE

Met de energiescan wordt het energieverbruik op het melkgeitenbedrijf inzichtelijk. Dit inzicht draagt bij aan het bewustzijn van de mogelijkheden om het energieverbruik te reduceren. Melkgeitenhouders kunnen hun resultaten onderling vergelijken om te onderzoeken waar optimalisatie mogelijk is. Zo zijn onder andere een voorcoeler, warmteterugwinning en een frequentieregelaar veelvoorkomende maatregelen om het energieverbruik te verlagen.

STERKE STIJGING MELKGEITENBEDRIJVEN MET DUURZAME ENERGIEOPWEKKING



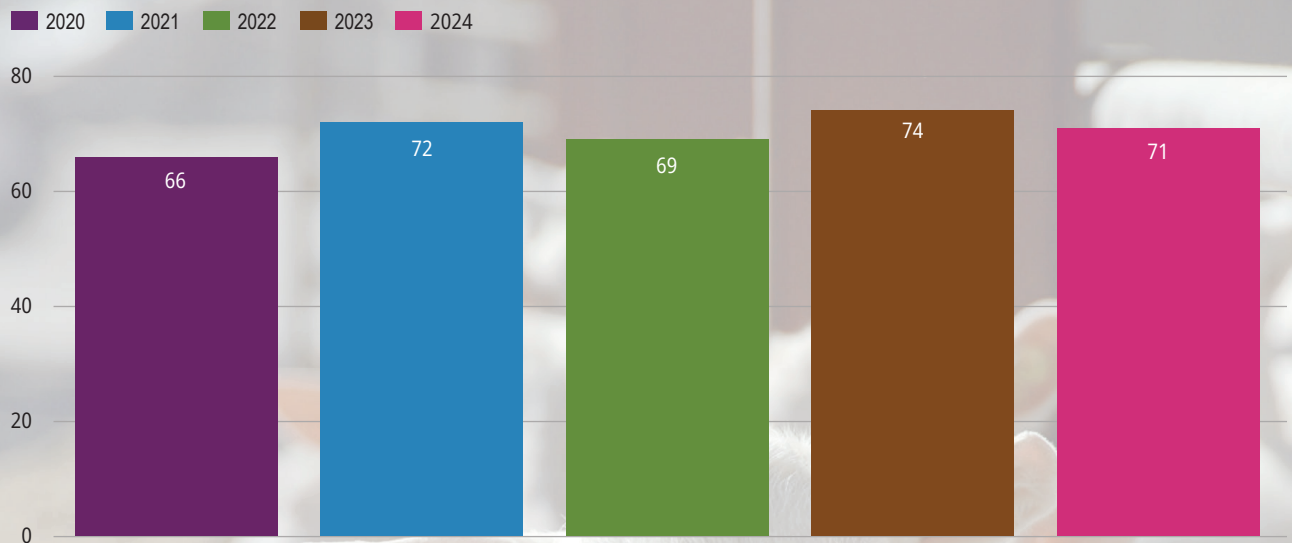
De energiescan wordt ingevuld op basis van de laatste energie-afrekening. Deze dateert meestal van het voorgaande jaar, waardoor de energiescan in deze rapportage grotendeels het energieverbruik van 2023 weergeeft. In 2024 hebben in totaal 236 bedrijven de energiescan volledig ingevuld. De percentages in bovenstaande tabel zijn op basis van deze 236 bedrijven. In totaal zijn er 229 bedrijven die duurzame energie opwekken in de vorm van zonne-energie, 2 bedrijven die duurzame energie opwekken in de vorm van windenergie en 14 bedrijven wekken duurzame energie op door zowel de wind als de zon te benutten.



SECTORTRANSPARANTIE

De geitensector wil graag transparant zijn over de wijze waarop zij produceert. Om consumenten en burgers een realistisch beeld te geven van de sector, haar ontwikkelingen, duurzame voedselproductie, maar ook haar uitdagingen, is 'Ontdek de Geit' opgericht ontdekdegeit.nl.

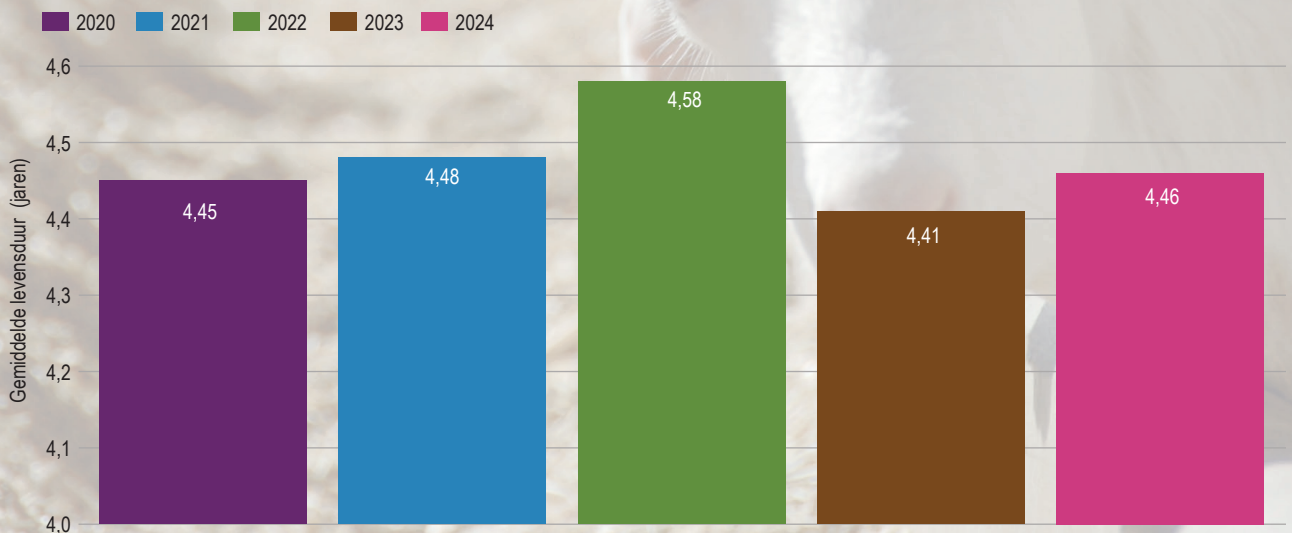
PERCENTAGE BEDRIJVEN ACTIEF QUA BOER-BURGERVERBINDING



LEVENSDUUR MELKGEITEN

Geitenhouders zorgen zo goed mogelijk voor hun dieren. Een goede gezondheid met zo min mogelijk ziektes en een lange levensduur van de geit, dat wil iedere geitenhouder. Een lange levensduur wordt behaald door tal van managementaspecten zoals gepaste en schone huisvesting, goede voeding, oplettendheid van de geitenhouder, fokkerij.

GEMIDDELDE LEVENSDUUR LICHT FLUCTUEREND

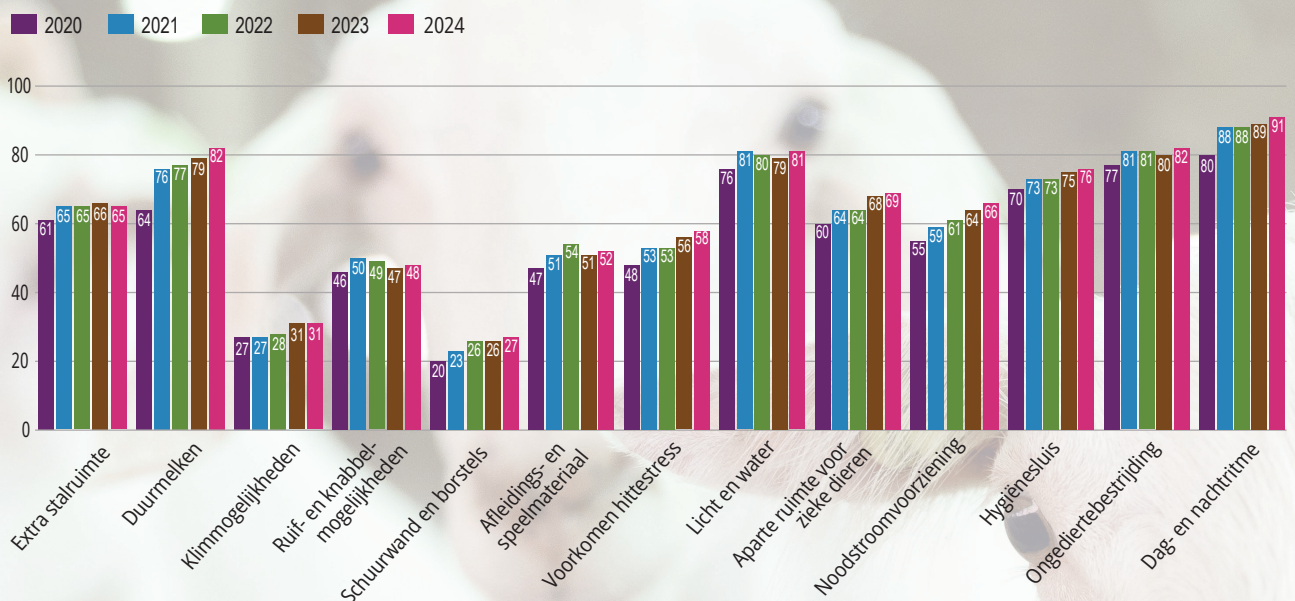


WELZIJNSMONITOR

Iedere melkgeitenhouder wil zijn of haar geiten de best mogelijke zorg bieden, om bij te dragen aan het optimaal welzijn van de geiten. Welzijn van geiten kan op vele manieren bevorderd worden. Bijvoorbeeld door een prettige leefomgeving met voldoende lucht, licht en ruimte, speelmaterialen, lekker voer om op te knabbelen, genoeg drinkwater.

Binnen DGZK is een welzijnsmonitor ontwikkeld, die meet wat melkgeitenhouders bovenwettelijk doen voor het welzijn van de geiten. De monitor biedt inzicht in onderdelen op het geitenbedrijf die verder geoptimaliseerd kunnen worden.

SCORES PER WELZIJNSONDERDEEL FLUCTUEREN LICHT



Bovenstaande grafiek geeft per welzijns onderdeel aan hoe het gemiddelde melkgeitenbedrijf procentueel scoort ten opzichte van het maximaal haalbare. De scores per DGZK-onderdeel fluctueren licht. Het Platform Melkgeitenhouderij stimuleert melkgeitenhouders bij het nemen van welzijnsverhogende maatregelen.

Over het jaar 2024 zijn, behalve op het subonderdeel 'stalruimte', de scores voor alle subonderdelen uit de welzijnsmonitor licht gestegen ten opzichte van 2023.

ZOÖNOSEN EN DIERZIEKTEN

Gezonde geiten zijn van groot belang voor de melkgeitenhouder, de omgeving rondom het melkgeitenbedrijf, de volksgezondheid en de zuivelafnemers en -verwerkers. Kortom, voor de gehele sector. Veel zaken ten aanzien van zoönosen en dierziekten zijn al wettelijk en/of in het kwaliteitsborgingsprogramma KwaliGeit geregeld. Geitenhouders worden in DGZK gestimuleerd, om in aanvulling op de verplichtingen binnen KwaliGeit actief deel te nemen aan preventieprogramma's ter voorkoming van zoönosen en het voorkomen/reduceren van overige dierziekten.

INZET BESTRIJDING ZOÖNOSEN EN DIERZIEKTEN

	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal bedrijven actief (bovenwettelijk) bestrijding dierziekten en zoönosen	210	238	278	303	277
Bedrijven actief (van totaal aantal deelnemers)	65%	68%	72%	87%	79%

Vanaf 1 januari 2024 heeft de melkgeitensector in haar kwaliteitshandboek KwaliGeit deelname aan een programma voor de beheersing van de zoönose CL verplicht gesteld. Door deze verplichting telt deelname aan een programma voor het beheersen van CL niet meer mee voor het behalen van extra DGZK-punten.

ANTIBIOTICAMONITORING

Het gebruik van antibiotica wordt zorgvuldig gemonitord in de Nederlandse zuivelsector. Preventief gebruik van antibiotica is in Nederland niet toegestaan. De veearts registreert alle leveringen nauwkeurig.

Een laag antibioticagebruik draagt bij aan de preventie van antibioticaresistentie bij ziekteverwekkers. Daarvoor is het van belang zo min mogelijk antibiotica te gebruiken en bij voorkeur geen antibiotica die ook in de humane geneeskunde van belang zijn. Via DGZK wordt de hoeveelheid geleverde antibiotica per melkgeitenbedrijf inzichtelijk gemaakt, zodat melkgeitenbedrijven het gebruik onderling kunnen vergelijken. Dit gebruik wordt uitgedrukt in "DierDagDoserings". Dit geeft het gemiddeld aantal dagen per jaar weer waarop een individueel dier op het melkgeitenbedrijf is behandeld met antibiotica.

ANTIBIOTICAREGISTRATIE VIA MEDIGEIT TEN BEHOEVE VAN BENCHMARKING

	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal bedrijven dat gegevens deelde via MediGeit (% van totaal aantal melkgeitenbedrijven leverend aan NGZO-inzamelaar)	212 65%	314 90%	298 84%	320 92%	330 95%
Gemiddelde DierDagDoserings	1,70	1,02*	1,3	1,24	1,22

* Vanwege de ingevoerde verplichting, die is gestart in het tweede kwartaal van 2021, is het sectorgemiddelde van 2021 alleen gebaseerd op de bedrijven waarvoor alle 4 de kwartalen van dat jaar compleet zijn.

Vanaf 1-4-2021 geldt een verplichte registratie van de medicijnleveringen voor alle geitenhouders. Een geitenhouder kan kiezen tussen een tweetal aangewezen databases. De resultaten in dit jaarverslag betreffen enkel de resultaten van geitenhouders die registreren in de door het Platform Melkgeitenhouderij beschikbaar gestelde database MediGeit.

BOKJES

Zorg voor jonge dieren is op het melkgeitenbedrijf een belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering. Tot 2018 ging een groot gedeelte van de bokjes naar speciale bokkenmesterijen. Het Platform Melkgeitenhouderij stimuleert melkgeitenhouders om de op het bedrijf geboren bokjes ook op het bedrijf te verzorgen tot een leeftijd dat ze geschikt zijn voor humane consumptie. Ondanks de bouwstops door de geitenmoratoria in verschillende provincies is er een duidelijke toename in inspanning zichtbaar om de bokjes op het eigen bedrijf te verzorgen.

PERCENTAGE BOKJES DIE VANAF GEBOORTE WORDEN VERZORGD OP HET EIGEN BEDRIJF

Zelf verzorgen: minimaal 21 dagen	2020 (over 2019)	2021 (over 2020)	2022 (over 2021)	2023 (over 2022)	2024 (over 2023)
≥ 10 en < 25% van de bokjes zelf verzorgen	8%	-	-	-	
≥ 10 en < 30% van de bokjes zelf verzorgen	-	10%	12%	9%	6%
≥ 25 en < 40% van de bokjes zelf verzorgen	6%	-	-	-	
≥ 30 en < 40% van de bokjes zelf verzorgen	-	4%	3%	3%	3%
≥ 40% van de bokjes zelf verzorgen	40%	-	-	-	
≥ 40 en < 50% van de bokjes zelf verzorgen	-	4%	5%	5%	3%
≥ 50% van de bokjes zelf verzorgen	-	40%	56%	63%	72%

KENNISUITWISSELING

Melkgeitenhouders worden binnen DGZK gestimuleerd om kennis op te doen en uit te wisselen over de onderwerpen binnen DGZK en verdere verduurzaming van het bedrijf. Dit gebeurt door het toekennen van punten wanneer melkgeitenhouders deelnemen aan workshops/bijeenkomsten die verduurzaming stimuleren.

	2020	2021	2022	2023	2024
Het aantal workshops/bijeenkomsten die verduurzaming stimuleren, georganiseerd door verschillende partijen in de sector:	37	45	48	43	34

Tijdens 10 van deze bijeenkomsten is kennis gedeeld over circulaire geitenhouderij, tijdens 28 bijeenkomsten kennis over diergezondheid en dierenwelzijn en tijdens 6 bijeenkomsten over draagvlak en markt. De bijeenkomsten/workshops in 2024 zijn o.a. georganiseerd door: veevoerbedrijven, melkinzamelaars, dierenartsen en Platform Melkgeitenhouderij.

In totaal heeft 48% van alle melkgeitenhouders in 2024 minimaal één workshop/bijeenkomst bijgewoond.

OVERIG

Naast bovenstaande thema's vindt een inventarisatie plaats van overige activiteiten en investeringen ten behoeve van de verduurzaming van het melkgeitenbedrijf:

- Eigen teelt van eiwitrijke producten, zoals bonen, luzerne, klaver, tarwe of sorghum of andere producten die krachtvoer kunnen vervangen. Bewust gebruik van restproducten en restvoer.
- Deelname aan onderzoeksprojecten, gerelateerd aan duurzaamheid, bijvoorbeeld rondom ammoniakreductie en klimaatbeheersing in de stal. Deelname aan projecten die innovatie aanjagen.
- Versterken van biodiversiteit, door bijvoorbeeld erfaanplant, vogelkasten, insectenhôtels, agrarisch natuurbeheer, inzaaien kruidenrijk grasland, akkerranden, weidevogelbeheer, etc.
- Projecten die zijn gericht op het verbeteren van bodemvruchtbaarheid.

VERANTWOORDING GEGEVENS

- Data zijn gedeeltelijk gebaseerd op eigen opgave melkgeitenhouders. De zuivelondernemingen (inzamelaars van geitenmelk) zijn verantwoordelijk voor de controle van de gegevens.
- Een deel van de gegevens is gebaseerd op wettelijke registratie volgens de Identificatie & Registratie (I&R) regelgeving.
- Geitenhouders kunnen punten verdienen voor diverse onderdelen binnen DGZK. Iedere geitenhouder moet (indien van toepassing) altijd aan het wettelijk toegestane minimum voldoen voor een bepaald onderdeel. Er worden pas punten gescoord bij bovenwettelijke inspanningen en inspanningen die verder gaan dan de door NGZO bepaalde normen in het private kwaliteitsborgingsprogramma KwaliGeit.